

**In Hoc Libello Pontificii Ora||toris continetur legatio, in
co[n]uentu Noremburgensi,|| Anno. M. D. xxij. inchoato,
sequenti vero finito ex-||posita, vna cum instructione ab
eodem legato|| ...**

Hadrian <VI., Papst>

Noremburgæ, 1523

VD16 K 320

7 De Praedicatoribus Indulgentiarum Stationariis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65406)

uis pro tempore honestis, aut necessarijs, nunq̄ tamen, nisi numeretur aliquid dispēfant. At si nihil attuleris, numerauerisue, indispensatus perpetuo maneat oportet.

Verum, si quis vnde numeret, habeat, iam nedum prae⁶ sentes indulgentur harum constitutionum transgressiones, sed & in futurum impune, vt eas ipsas transgredi liceat, indulto permittitur. Quo fit vt ansam inde accipiant ij, cū quibus ita dispensatum est, peierandi, homicidia, adulteria, & similia flagitia perpetrandi, quando quilibet ex sacerdotum vulgo, absolutionem emptitiā virtute indulti his impartiri potest. Quæ malorum seges tota ex habendi libidine, auriq̄ sacra fame, qua nunc Ecclesiasticorum nonnulli misere excruciantur, originem ducit.

DE PRAEDICATORIBVS INDVL GENTIARVM STATIONARIIS.

Et & aliud indulgentijs vendendis addictum hominum⁷ genus, quos Stationarios vulgo vocant, hi rusticorum ple runq̄ abutuntur simplicitate, dum omnes vicus, villas, pagos, angiportus, omniaq̄ peragrant castella & oppidula, predicantes sancti cuiuspiam, Valentini puta, Hupertii, Cornelij, Anastasijue sanctimoniam, ac quantum ad rem familiārem addat, si quotannis hunc vel illum munusculo aliquo, quod eis Stationarijs scilicet in commodum cedat, demulceas. Inscribentesq̄ dehinc simplices, sub sancti alicuius numen ac tutelam, promittētesq̄, vt hoc aut altero morborum genere vacaturus sit, qui eis annum censum penderit. Quæ omnia in hoc excogitata sunt, vt simplices illi ad viuū vsq̄ exugantur. Nam primum hoc negocium a sancto Antonio coeptum, in innumera morborum genera, dehinc surreuit diduci, ita vt vix supersit morbus nunc aliquis, cui Stationarij non & peculiarem Sanctum, tanq̄ tabernę vel negociationi præposuerint. Processitq̄ eo vsq̄ eius mali serpigo, vt pauperū ac simplicium illorum, Quæstuarij ac Stationarij

A ij

prædicatores, sanguinem vorent & medullam: dumq; illi vna cum liberis suis, necessarijs spoliantur, in delicijs & luxu plus q̄ Sybaritico degunt Stationarij. Quæ res & in primis præsentem sibi Sanctitatis Apostolicæ medicinam postulare videtur, quo interdiceretur episcopis, ceterisq; ecclesiæ primatibus, ac eorum vicarijs, ne pro legationis seu functionis huius admissione quidpiam post hac acciperent præcij, neue eas omnino tollerarent amplius, aut quantum per eos staret, paterentur.

8 Nec minus & in hoc a religiosis grauantur prophani, maxime pauperes, quibus res est angusta domi. Nempe q̄ mendicitas ordinum mendicantium nihil in rure, neq; in vrbe sinit non peragratum, dum a terminis, quos peruagantur, Terminarij dicuntur. Quas quidem peruagationes contra ordinis eorum statuta, neq; etiam ad necessitatem, per auaritiam insatiabilem adinuenerunt. Ita enim fit, vt quum in oppidulo, aliquando non admodum celebri, sed perexiguo, duo, tria, aut eo amplius illorum sint conuenticula, in quæ, omne quicquid elemosynæ vndiq; disquiri potest, confertur, dum tamen interim morbo aut senio cōfecti ciues vel incolæ, qui per ætatem ex laboribus & sudoribus suis, vna cum vxoribus & liberis honeste vixerant, egeant, fame & inedia peresundum necesse habeant.

Itaq; rogant Sanctitatem Apostolicam, Imperij Principes, ceterisq; Status, quatenus sanctitas sua, paterno animi affectu, offendicula & grauamina hæc Indulgētiarum, dispensationum, Stationariorū, Terminariorūq; e medio tollere, atq; ita negociū temperare velit, ne libertas Christiana seruitute humanarū cōstitutionum pœnitus extingatur, illaqueenturq; conscientia Christi fidelium mādati hominū, quibus nullū est peccatū maius, q̄ nūmis carere. Non vltra enim quicq; prohibēt, q̄ si gratis cōtrauenire quis velit, et dispēsant ilico quod prohibuerant, numerata scilicet pecunia ampliore. Verum